

Workflow staat centraal

Anderhalf jaar geleden bekeken we Nuendo 10, een zeer geslaagde versie met een immens aantal nieuwe features en een volledige grafische update. Wat brengt versie 11 ons?

door **Sascha Meijer**
sascha@interface.nl

Nuendo 11 kent geen uitgebreide grafische update, maar het programma is wel beter afgestemd op de graphics processor van een Mac, en dat is te merken. De meters zien er uitzonderlijk strak uit en reageren snel. Inzoomen en scrollen door grote projecten voelt een stuk verfijnder aan dan in bijvoorbeeld Cubase 10. In versie 11 vinden we belangrijke nieuwe features, waaronder Dolby Atmos support en de SuperVision meteringplug-in.

Meetbaar

SuperVision bestaat uit meerdere, zelf te kiezen modules. Je bepaalt behalve welke metering zichtbaar is, ook de positionering van de modules. Naast fase scopes en volume metering, vind je een aantal zeer gedetailleerde, spectrale meters en een loudness meter, specifiek voor Netflix. Allemaal

uiteraard compatibel met de diverse surround-formats die Nuendo ondersteunt.

In SuperVision zit ook een nieuw soort meter: Intelligibility, ontwikkeld in samenwerking met Fraunhofer IDMT. Deze is bedoeld voor het analyseren van de verstaanbaarheid van stemmen. De intelligibility-meter doet veel meer dan een simpele, spectrale analyse, hij is gebaseerd op een gecompliceerd algoritme en kunstmatige intelligentie. Het resultaat is een heel precieze indicatie over hoe het met de verstaanbaarheid van je dialoog staat. Bij waardes onder de negen is het meestal zaak om in te grijpen. Het is interessant om te zien dat de mix-beslissingen die je hiervoor meestal neemt – wat midlaag weg, een scherpere compressorinstelling – goed overeenkomen met de normering van de metering. Natuurlijk moet je vertrouwen op je oren, maar de meter vereenvoudigt het proces behoorlijk. Het mooie aan dit algoritme is dat het niet alleen geschikt is voor in de box postproductie, maar ook realtime op locatie kan beoordelen of een dialoogopname goed verstaanbaar is.

info

- **Prijs incl:**
Nuendo 11 € 999,99
Update vanuit Nuendo 10 € 199,-
Crossgrade licentie Cubase € 399,-
- **Distributie:** Steinberg
- **Internet:** www.steinberg.net

Bij de huidige versie van Nuendo 11 vertoont Intelligibility nog wel wat stabiliteitsproblemen in combinatie met SuperVision. Zo vertraagt Nuendo een aantal keer bij het wisselen van fullscreen-modus naar de kleinere variant van de meter en resulteert het uitschuiven van de meter-window zelfs eenmaal in de kleurige strandbal met bijbehorende force quit.

Hogere bandbreedte

Een van de belangrijkste toevoegingen is de Dolby Atmos renderer en de mogelijkheid tot het exporteren van wavefiles met ingebakken adm-panningdata. Voorheen was het werken met Atmos in Nuendo wel mogelijk, maar alleen door creatief om te springen met routing en een externe renderer te gebruiken. Het opzetten van een project in Atmos is nu even eenvoudig als bij een project in elk ander (surround) format. Een nadeel is wel dat de interne renderer niet compatibel is met alle main output-configuraties. Je kunt alleen downmixen in 2.0, 5.1, 5.1.4, 7.1 en 7.1.4. Dat is geen probleem als je een nieuw project start in Atmos; dan houd je er gewoon vooraf rekening mee. Een bestaand project omzetten naar Atmos wordt hierdoor soms wel ingewikkeld.

Nuendo 11 beschikt nu over uitgebreidere ondersteuning voor eucon, een standaard voor communicatie tussen externe controllers en daw's. eucon-bedenker Avid is het enige

Natuurlijk moet je vertrouwen op je oren, maar de meter vereenvoudigt het proces behoorlijk

bedrijf dat momenteel eucon daw-controllers op de markt mag brengen, en daarom zijn deze voornamelijk toegesneden op Pro Tools. Dat is jammer, want eucon werkt via ethernet en heeft daardoor een veel hogere bandbreedte – en daarmee meer functionaliteiten – dan andere protocollen die via usb lopen. Avid bracht nog niet zo lang geleden de uitstekende Avid S1 op de markt, maar ook oudere Avid controllers zijn nog steeds de standaard in veel studio's. Dat Nuendo betere integratie biedt van dit protocol, en daarmee compatibiliteit met de nieuwste Avid-desks, is dan ook enorm welkom.

Minutieus bewerken

Op het gebied van workflow heeft Steinberg misschien wel de grootste vooruitgang geboekt. ARA (Audio Random Access) is beter geïmplementeerd, Pin Process werd toegevoegd en de samenwerking met SpectraLayers werd gestroomlijnd. Maar laten we eerst even een kijkje nemen in de Export Audio Mixdown-window met de nieuwe Export Queue. Het was al mogelijk om groepen, aparte kanalen of een stereo output apart te exporteren, maar enkel handmatig. In de Export Queue kun je nu een lijst invoeren van gewenste bestanden en deze geautomatiseerd exporteren. Met een druk op de knop kun je nu stems, stereo mix of een mp3 renderen.

Een andere kleine, maar zeer krachtige toevoeging vormen de nieuwe Marker Lines. Markers kunnen nu lijnen laten zien die over de volledige edit window naar beneden doorlopen. Dat komt het overzicht van grote

videoprojecten met veel edits enorm ten goede.

Net als Cubase 11 bevat Nuendo 11 Spectralayers One, een vereenvoudigde versie van Spectralayers Pro 7, dat bij uitstek geschikt is voor het minutieus bewerken van audiosignalen. Spectralayers kan geluid spectraal opsplitsen waarna je bijvoorbeeld ruis-elementen, zoals de harde aanslag van een pianonoet, los kunt halen van de bijbehorende melodische informatie. Ook het uitrekken, automatisch opschonen en hersynthetiseren van geluid is mogelijk. Werk je veel met dialoog en locatieopnamen, dan kan Spectralayers het opschonen hiervan behoorlijk stroomlijnen. Dankzij diverse slimme, geautomatiseerde functies kun je bijvoorbeeld automatisch ruis detecteren en verwijderen. Ook muzikale ingrepen zijn mogelijk: zelfs het opsplitsen van een mix in verschillende instrumentpartijen behoort tot de mogelijkheden.

Bijna naadloos

De verbeteringen aan ARA2 versnellen de workflow met Spectralayers One zelfs nog meer. Met Audio Random Access (ARA) kun je bewerkingen van Melodyne, VocAlign, Revoice Pro en SpectraLayers realtime uitvoeren. Je hoeft dus niet meer eerst de volledige audiotrack af te spelen; simpelweg rechtsklikken, de ARA-extensie van de plug-in selecteren en je kunt beginnen met bewerken. Dat is niets nieuws, maar met ARA2 kun je deze bewerkingen opslaan zonder dat je de audiofile hoeft te bouncen. Dat maakt de integratie van SpectraLayers vrijwel naadloos en een stuk sneller. Met een druk op de knop kun je audiofiles toevoegen of verwijderen

specificaties

- uitgebreid multitrack workstation voor audio en video
- 64bit / 384kHz
- **nieuw in versie 11**
- Dolby Atmos adm authoring
- Intelligibility Meter
- SuperVision metering plug-in
- Netflix Loudness meter
- Soundbits sfx collection
- Job Queues
- SpectraLayers One
- Soundly support
- multitrack delay met 7.1 surround
- Frequency 2 met dynamische eq
- multiple sidechain support
- Scale Assistant

het oordeel

- + Dolby Atmos renderer
- + Intelligibility Meter
- + verbeteringen ARA
- + Pin Process
- problemen met iZotope RX
- SuperVision nog veel bugs

uit de ARA-extensie en geduplicateerde audiofiles verschijnen als nieuw event. Meerdere Melodyne-varianten van hetzelfde stuk audio maken is daarmee behoorlijk vereenvoudigd.

Voor plug-ins zonder ARA-compatibiliteit, heeft Steinberg ook iets bedacht. Met Pin Process kun je de analyse of instellingen van je direct offline processing tijdelijk opslaan zonder de audiofile te renderen. Zo kun je bijvoorbeeld een denoise-plug-in een profiel laten herkennen van het ene bestand en dit toepassen op een andere zonder het gebruik van realtime analyse. Dit geeft 'normale' plug-ins haast de luxe van een ARA-workflow. Een vervelend neveneffect van de verbeterde ARA-extensie en Pin Process, is dat Steinberg niet meer focust op het ondersteunen van externe direct offline-workflows. Consequentie: iZotope RX8 is niet meer officieel compatibel met Nuendo 11, en er zijn bugmeldingen van gebruikers die Nuendo gebruiken in combinatie met RX Connect.

Conclusie

Workflowverbetering staat centraal in Nuendo 11, getuige de verbeterde ondersteuning van het ARA-protocol, Pin Process en de exportlijsten. Sterke argumenten voor een aanschaf of upgrade zijn verder de ingebouwde Dolby Atmos renderer en de nieuwe meteringplug-in met Netflix loudness metering en een unieke spraakverstaanbaarheidsmeter. Steinberg heeft hiermee Nuendo 11 niet alleen erg snel gemaakt, maar ook nóg completer. ■

INTERFACE XTRA

- diverse nieuwe features in versie 11
- 60 dagen demoversie
- handleiding